

Natur og Vandmiljø, Esbjerg Kommune, Team Vandløb
Att. Anne Christine Bang
acb@esbjergkommune.dk

Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Dato 13. oktober 2020
Sagsid 20/20207

Dispensation fra naturbeskyttelsesloven til oprensning af Hostrup Bæk st. 2767 – 3356 samt vandstandssænkning og kratrydning af omgivende mose

Esbjerg Kommune giver dispensation til at opgrave sandaflejringer i en over længere tid ikke oprenset strækning af Hostrup Bæk, at sænke den nuværende vandstand i det omgivende moseområde, samt at udføre begrænset rydning af træ- og buskopvækst i mosen.

Oprensningen sker langs otte ejendomme, som ejes af syv forskellige lodsejere, se matrikelafgrænsning næste side. Strækningen ligger nedstrøms Kokspang Kirkevej mellem Hostrup og Kokspang.

Dispensationen gives på følgende vilkår, som skal overholdes ved udførelse af projektet:

1. Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet den 11. november 2020.
2. Det forudsættes, at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgning af 1. oktober 2020.
3. Kørsel må ikke skabe varige spor i den beskyttede mose. Det kan f.eks. ske ved brug af køreplader, hvor jordbunden er blød.
4. Der må ikke foretages nogen form for ændringer af terrænet uden for det tilladte udgravningsareal. Opgravet materiale fjernes fra naturbeskyttede områder, jf. ansøgningen. Husk at anmelde jordflytningen.
5. Når arbejdet er udført, skal du give besked til Team Natur, så vi kan kigge forbi og se, om projektet er udført som aftalt.

Disse vilkår er stillet for at sikre og beskytte naturværdierne i området.

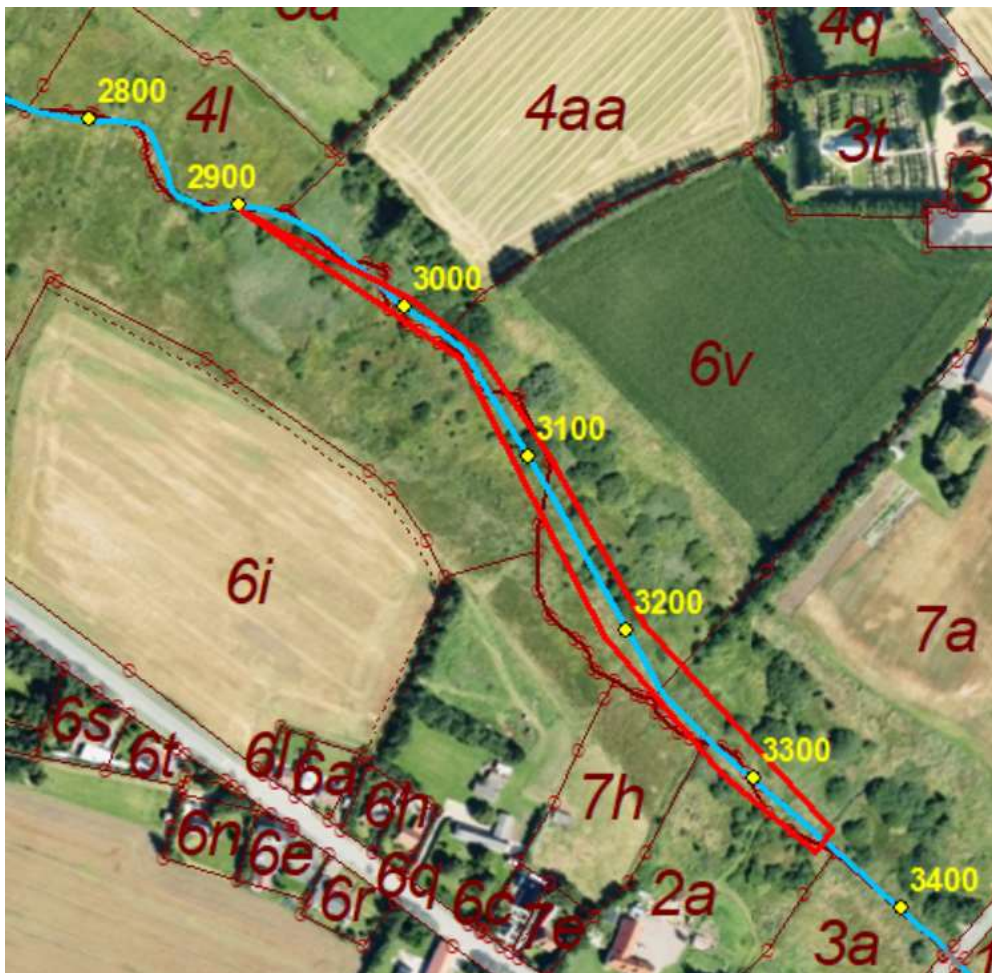
Dispensationen er ikke længere gyldig, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra i dag.

Baggrund for dispensationen

Den pågældende strækning af Hostrup Bæk har ikke været oprenset i mindst tyve år ifølge dine oplysninger. Du har oplyst, at det bliver nødvendigt at opgrave sandaflejringer over en ca. 590 m lang strækning af vandløbet da strækningen ikke overholder vandløbsregulativets fastsatte krav til de dimensioner, der har til formål at sikre vandløbets evne til afledning af vand.

Vandløbet er reguleret, 2-3 m bredt og ikke slyngende på strækningen. Plantevæksten i vandløbet er mest tagrør og rørgræs. Der er få egentlige vandløbsplanter, og bunden er sandet og mudret.

Vandløbet løber gennem et moseområde. Plantevæksten i mosen er højstaudekær med tagrør, rørgræs og pilekrat i mosaik med andre kærtyper. I forbindelse med maskiners arbejdsadgang til vandløbet bliver det nødvendigt at fjerne brednære buske og træer, altovervejende pil.

Hostrup Bæks forløb vises med blå, stationerne i 100 m interval med gule prikker og tal. Den røde streg afgrænser omtrentligt det område, hvor sænkningen i mosens porevand bliver mindst 10 cm. Da området er baseret på beregninger fra 13 stationer fortæges dets afgrænsning lidt nær bratte slyng.

Der foreligger data om naturforholdene på området fra amtslige og kommunale besigtigelser i 1999, 2011 og 2018.

De lysåbne partier i mosen består mest af typiske overgangsfattigkær med en artssammensætning for denne kærtype: alm. star, tråd-star, alm. mjøddurt, sump-kællingetand, kær-tidsele, bidende pileurt, eng-forglemmigej, dusk-fredløs, kær-galtetand og kær-fladstjerne.

Der findes dog også områder med plantesamfund udviklet direkte flydende i vand (s.k. hængesæk med kærtypen ekstremfattigkær), med frøbid, dyndpadderok, næb-star, sump-forglemmigej, kragefod og smalbladet kæruld. Det er små områder med mere permanent vandspejl, hvor planterne har luftfyldte stængler og blade, som holder dem flydende eller oprejst stående i vand gennem hele vækstsæsonen.

Endelig findes der i mosen også områder med topstar, som danner høje tuer og har en særlig bundvegetation mellem disse. Der findes også stærkt græssede områder, som næsten har engpræg med mose-bunke og lyse-siv. Disse områder ligger dog langt borte fra den del af vandløbet, som skal oprensnes.

Oprensningen af vandløbet har tre direkte og afledte virkninger på det samlede naturområde:

1. Der fjernes stedvist et ikke nærmere angivet, men mindre, område med opvækst af især pil, for at kunne udføre arbejdet i vandløbet.
2. Vandløbet får fjernet sandpuder og plantemateriale i et indtil 28 cm tykt lag (de fleste steder dog noget mindre), hvorved vandspejlet i vandløbet falder tilsvarende.
3. Vandstanden i de helt vandløbsnære mosearealer kan falde svarende til vandløbets sænkning i den grødefrie periode, men sænkningen i mosen aftager hurtigt med afstand til vandløbet.

Beregningerne af vandstandssænkningen i de vandnære mosearealer er udført under forudsætning af, at der er uhindret hydrologisk kontakt mellem vandløb og mose. I fald dette ikke er tilfældet, vil området der vandstandssænkes reelt være noget mindre, og beregningerne er dermed udtryk for den størst mulige påvirkning, som næppe realiseres.

Afvandingen kan i så fald ske som en sænkning af porevandet i mosejorden, men kan derved også have effekt på vand, der står frit på mosefladen.

Vandstanden i vandløbet i sommerhalvåret er til dels bestemt af tilstedeværelsen af vandplanter i vandløbet, hvorfor der ikke er samme fald i vandspejlet som svarende til fjernelsen af bundmaterialet.

I Esbjerg Kommune har det været hidtidig praksis at betragte vandstandssænkninger på mindst 10 cm som betydende for naturtilstanden i våde, naturbeskyttede områder som vandhuller, moser og enge. Det er den omtrentlige sænkning, som erfaringsmæssigt bevirker en synlig ændring i vegetationens sammensætning i permanent vanddækkede naturtyper.

En sådan formodet væsentlig sænkning på mindst 10 cm sker indtil 9 m fra vandløbets kant, og påvirkninger omfatter da udover vandløbet et areal på ca. 4500 m² beskyttet mose. Det er dog som nævnt sandsynligt, at vandstandssænkningen og dermed det påvirkede areal i mosen bliver mindre.

Station	Fald i vandstand i vandløb, sommermiddel	Afstand fra vandløb, hvor mose-vandstand sænkes mindst 10 cm
St. 3356	20 cm	5 m
St. 3300	25 cm	7,5 m
St. 3250	27 cm	8,5 m
St. 3200	28 cm	9 m
St. 3150	28 cm	9 m
St. 3100	26 cm	8 m
St. 3050	23 cm	6,5 m
St. 3000	19 cm	4,5 m
St. 2950	13 cm	1,5 m
St. 2900	10 cm	0 m
St. 2850	9 cm	0 m
St. 2800	7 cm	0 m
St. 2767	3 cm	0 m

Faldet i vandstanden af Hostrup Bæk st. 3356 – 2767 efter gravning beregnet på udvalgte stationeringer, samt den beregnede afstand fra vandløbskanten, hvor vandstanden i mosen falder 10 cm eller mere.

Vandstandssænkning i moseområder påvirker ikke kærtyper ens. Det er især de allerede beskrevne mindre områder med permanent vanddækning, som reduceres, og antagelig erstattes af den ligeledes våde, men ikke sommervanddækkede mosetyper, som allerede udgør hovedarealet af de vandstandssænkede områder.

Det må derfor forventes, at den væsentligste effekt af vandstandssænkningen i mosen består i, at de permanent våde kær erstattes af den mere almindelige kærtype overgangsfattigkær. Da arealet af de helt våde kær ikke kendes er det ikke muligt at anslå, hvor stor en del af de indtil 4500 m², som egentlig ændres.

Effekten af oprensningen er langvarig, men ikke evig. Plantevæksten i selve vandløbet forventes hurtigt (i løbet af få år) at vende tilbage til den nuværende tilstand og artsammensætning, idet vanddybden i vandløbet ikke ændres væsentligt.

Afvandingstilstanden i de omgivende moseområder er heller ikke permanent, men der mangler i det konkrete tilfælde erfaringsgrundlag for at kunne vurdere, hvornår de nuværende bundforhold i vandløbet kan være naturligt genetableret. Skønsmæssigt vil det dog vare flere år før en ny tilstand har indstillet sig i den omgivende mose - men det vil herefter være nødvendigt med en fornyet oprensning for at overholde gældende regulativ.

Mht. genvækst af pilekrattet kan det dog estimeres, at det vil have reableret sig noget efter indgrebet på højst 5 år, og den nuværende dækningsgrad vil nås på ca. 10 år.

Udtyndingen af pilekrattet kan i den tid have en gavnlig effekt på moseområdet, da den tætte opvækst af pil nu i nogen grad hindrer græsning af helt tilgroede dele af delområder.

Naturbeskyttelsesloven indeholder et forbud mod at ændre beskyttede naturområders tilstand. Loven giver dog mulighed for, at kommunen i særlige tilfælde kan gøre undtagelser fra forbuddet.

Kommunen vurderer, at der i dette tilfælde er særlige forhold til stede, og at der kan gives dispensation til det ansøgte.

Der er som nævnt tale om en i det mindste langvarig ændring i de ca. 4500 m² moseområde, der omgiver vandløbet fra st. 3356 – 2950, og det er Esbjerg Kommunes vurdering, at forholdet er dispensationskrævende.

Der er heller ikke tale om et så lille areal, at ændringen er af underordnet betydning, og hverken vandløbet eller mosen er af ubetydelig naturmæssig værdi eller interesse.

Der er i afgørelsen lagt vægt på, at kommunen er forpligtiget til at bringe vandløbsstrækningen i overensstemmelse med gældende regulativ.

Vandløbet og den omkringliggende mose vil også fremover være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Fremtidige ændringer af dem må derfor ikke foretages uden en ny dispensation.

Dispensationen og de stillede vilkår er også bindende for ejere og andre personer, som har rettigheder over arealet. Det er som udgangspunkt lodsejers ansvar, at der ikke foregår ulovlige indgreb i den beskyttede natur.

Bruges arealet af en anden, for eksempel en forpagter, har brugeren også et ansvar for at overholde loven. Det er desuden ansøgers pligt at oplyse eventuelle andre, der skal udføre arbejdet, om hvad der står i dispensationen.

Natura 2000 og særligt beskyttede arter

Ca. 1600 m nedstrøms det planlagte indgreb løber Hostrup Bæk ud i både H78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde og F49 Engarealer ved Ho Bugt, som er hhv. habitat- og fuglebeskyttelsesområde.

Hverken vandstandssænkningen eller materiale løsnet ved opgravningen vurderes at kunne nå disse sammenfaldende Natura 2000-områder, og det planlagte indgreb kan følgelig ikke skade de arter og naturtyper, som de to internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte.

Det er videre kommunens vurdering, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for de særligt beskyttede dyre- og plantearter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

For de flestes arters vedkommende er forekomster i området stort set udelukket pga. projektområdets beskaffenhed.

Der findes således snæbel, markfirben og birkemus i Esbjerg Kommune - også få km fra det område, der omfattes af indgrebet. Arterne har dog ganske specifikke krav til levested:

Fisken snæbel yngler i vandløb, som er mindst 5-6 m brede og gerne adstadigt flydende. Den foretrækker uregulerede vandløb med forbindelse til stående, regulært vand, dvs. ofte oversvømmede enge eller delvist afsnørede slyngninger, som kan tilbageholde larverne så længe, at de er tilstrækkeligt udviklede til mødet med havmiljøet. Arten trækker op i Varde Å, men er ikke kendt fra Hostrup Bæk, hvor dens forekomst pga. bækkens og omgivelsernes fysiske forhold da heller ikke er sandsynlig.

Markfirben kræver solbeskinnede skråninger, som ikke findes i mosen.

Birkemus kræver, udover uforstyrrede mosearealer, også nærliggende tørre, uforstyrrede arealer til vinterkvarteret. Omkring den vandstandssænkede mose er de tørre arealer opdyrkede, og er dermed uegnede som levested for birkemus.

Odder er følsom overfor forstyrrelser om vinteren, da dyret i så fald vil flytte sine unger og have svært ved at etableres sig et nyt sted, når fødegrundlaget er mangelfuldt. Mosen og vandløbet omkring Hostrup Bæk kan være tidvist jagtområde for odder, men vandløbet mangler den brinkstruktur, som kunne have gjort området til et yngleområde. Evt. voksne oddere på jagt vil fortrække ved forstyrrelse uden skadevirkning på populationen, og vandløbet vurderes at kunne bruges af jagende odder også efter indgrebet.

Både løgfrø, strandtudse og stor vandsalamander findes i Esbjerg Kommune, men enten i lokale, små forekomster eller for strandtudsens vedkommende mest kystnært. Kendte forekomster af løgfrø og stor vandsalamander ligger mere end 25 km borte, og der er ikke vandhuller i det vandstandssænkede område.

Strandtudse har egnede ynglelokaliteter tæt på arbejdsområdet, idet arten også yngler i både aktive og nyligt nedlagte grusgrave, som findes i området omkring Hostrup. Selv mosen og vandløbet har dog ingen værdi som yngle-

og rastområde for strandtudse, som kun yngler og søger føde i helt lysåbne vandhuller.

Blandt padderne på habitatdirektivets bilag IV er dermed kun sporadiske forekomster af spidssnudet frø sandsynlig, men de vandhuller, som både spidssnudet frø og de øvrige padder yngler i, mangler i projektområdet.

Mindst 5 arter af flagermus, som er kendt fra den nordlige del Esbjerg Kommune, kan jage over området, men de piletræer, der må fjernes i forbindelse med oprensningen, er uegnede både som ledelinier i landkabet og som vinter- el. dagkvarter, og har ikke betydning for dyrene. Produktionen af insekter – flagermusenes fødegrundlag – vurderes ikke at forringes væsentligt ved indgrebet.

To arter af strengt beskyttede guldsmede kendes fra Esbjerg Kommune:

Grøn mosaikguldsmed yngler og jager meget lokalt omkring marsken vest for Ribe, hvor vandplanten krebseklo, som larverne vokser op på, gror. Grøn mosaikguldsmed er dog også en enkelt gang fundet nær Esbjerg By, hvor krebseklo også findes. Der findes ikke egentlige vandhuller med krebseklo, i det område, som vandstandssænkes, så påvirkning af grøn mosaikguldsmed er ikke sandsynlig.

Grøn kølleguldsmed er knyttet til større vandløb, og er i disse år i spredning fra Varde Å. Den er fundet sporadisk i oplandene til Sneum Å og Kongeå, og spredningsvejene hertil kan være mindre vandløb. Det er derimod ikke sandsynligt, at den yngler eller raster i den del af Hostrup Bæk, som renses op, og den er ikke påvist herfra.

Det er derfor Esbjerg Kommunes vurdering af den internationalt beskyttede natur, at oprensningen af Hostrup Bæk på den pågældende strækning kan ske uden skadevirkninger på de strengt beskyttede arter og øvrig internationalt beskyttet natur.

Lovgrundlag og andre tilladelser

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2, jf. § 3 i naturbeskyttelsesloven, lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019.

Denne dispensation fra naturbeskyttelsesloven fritager ikke dig fra at skulle indhente tilladelse til forhold som reguleres af anden lovgivning. Hvis dele af projektet kræver andre tilladelser, skal du huske at søge om tilladelse til dem.

Det kan kræve en anmeldelse efter jordflytningsbekendtgørelsen, når der flyttes jord mellem forskellige ejendomme i forbindelse med oprensningen.

Når der skal udføres gravearbejde, kan du anmode Sydvestjyske Museer om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Det står i museumsloven, at gravearbejde skal standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder. Sker dette, skal Sydvestjyske Museer straks kontaktes. Læs mere på www.sydvestjyskemuseer.dk.

Klagemuligheder

Denne dispensation kan påklages af blandt andre arealets ejere og en række foreninger. Hvem der kan klage, og hvordan man bærer sig ad, er beskrevet i nedenstående klagevejledning. Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagen skal senest være indgivet den 11. november 2020 der er 4 uger efter offentliggørelse på kommunens hjemmeside.

Reglerne omkring klage er beskrevet i naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1.

Følgende kan klage over afgørelsen:

- adressaten for afgørelsen, altså dig,
- ejerne af de ejendomme, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, samt
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, får du omgående besked herom, og Miljø- og Fødevarerklagenævnets endelige afgørelse må så afventes. Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet.

Man klager via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med NEM-ID. Klagen sendes automatisk fra Klageportalen til os. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når man klager, skal man betale et gebyr på kr. 900,- for privatpersoner og på kr. 1.800,- for virksomheder og organisationer. Klager betaler gebyret med

betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som findes via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser en klage, hvis man sender den uden om klageportalen, medmindre man er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning via mail til [Miljø- og Fødevarerklagenævnet](mailto:Milj@ogFoedevareklagenavnet.dk). Nævnet afgør herefter, om klaget kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget](#).

Du må ikke gå i gang med det projekt, som du nu har fået dispensation til, før klagefristen er udløbet. En klage over afgørelsen medfører desuden at du ikke må gå i gang med projektet, før klagen er behandlet af klagenævnet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller - i forbindelse med klage - af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager, kan projektet udføres.

Venlig hilsen

Peer Kammer Hansen
Biolog

Kopi af dette brev er sendt til:

Danmarks Naturfredningsforening: (dn@dn.dk) og (dnesbjerg-sager@dn.dk).

Dansk Ornitologisk Forening: (natur@dof.dk) og (esbjerg@dof.dk).

Miljøstyrelsen: (mst@mst.dk).

Naturstyrelsen: (nst@nst.dk).

Sydvestjyske Museer: (museum@sydvestjyskemuseer.dk).

Friluftsrådet: (kreds@friluftsradet.dk) og
(sydvestjylland@friluftsradet.dk).

Dansk Botanisk Forening: (dbf.oestjylland@gmail.com).

Danmarks Sportsfiskerforbund: (post@sportsfiskerforbundet.dk),
(lbt@sportsfiskerforbundet.dk) og (vadehavet@sportsfiskerforbundet.dk).

Dansk Fritidsfiskerforbund: (teamstr@gmail.com).

Dansk Forening for Rosport: (dffr@roning.dk).

Dansk Kano og Kajak Forbund: (miljo@kano-kajak.dk).

Nationalpark Vadehavet: (vadehavet@danmarksnationalparker.dk).

De syv lodsejere (i e-boks).